

MINISTERUL FINANTELOR
AL REPUBLICII MOLDOVA

Raport de activitate al Ministerului Finanțelor

Iunie – Noiembrie 2019

Introducere

Ministerul Finanțelor a preluat un portofoliu al finanțelor publice cu o insuficiență bugetară de circa 4,5 miliarde lei în condiții de izolare financiară din partea Uniunii Europene și a partenerilor străini. Veniturile interne colectate de către Serviciul Fiscal și Serviciul Vamal, deși mai mari decât în aceeași perioadă a anului precedent, erau semnificativ mai mici decât nivelul planificat în buget. În același timp, resursele creditate de precedentă guvernare erau neutilizate, rata de absorbție a asistenței financiare externe fiind la un nivel de sub 30%. Se impunea necesitatea clară de rectificare a bugetului pentru anul 2019, iar calendarul de elaborare a Cadrului Bugetar pe Termen Mediu și a bugetului pentru anul 2020 era în întârziere.

Reforma defectuoasă de reorganizare a autorităților publice centrale a lăsat, în mod premeditat, Ministerul Finanțelor fără un număr mare de specialiști în direcțiile de politici, inclusiv Reglementarea Achizițiilor Publice și Politici Salariale și Monitorizarea Angajaților în Sectorul Bugetar, aceste direcții fiind cele mai solicitate în contextul măsurilor populiste promovate de fosta conducere. Activitatea autorităților subordonate (Serviciul Vamal, Serviciul Fiscal de Stat, Inspekția Financiară, Agenția Achiziției Publice) era contestată de mediul de afaceri și societate. Totodată, ministerul avea contracte de prestări servicii cu firme afiliate PDM - Proterra Grup – (servicii de curățenie). Cu o altă companie afiliată fostei guvernări – Bass Systems, existau proceduri de achiziții în desfășurare.

Prioritatea imediată a actualei echipe de conducere a ministerului a fost stabilizarea situației financiare și asigurarea achitării salariilor și plăților sociale, scoaterea țării din izolarea financiară și asigurarea unui dialog activ cu partenerii de dezvoltare, reluarea activităților pentru elaborarea principalelor documente pentru finanțele publice: Cadrul Bugetar pe Termen Mediu, Politica Fiscală și Legea Bugetului. Acțiuni majore au fost întreprinse pentru a crește rata de absorbție a asistenței externe, pentru a valorifica resursele creditare disponibile pentru care se achită dobândă din banii contribuabililor.

Pentru a asigura eficiența activității Ministerului Finanțelor, a fost inițiată reorganizarea funcțională a instituției. De menționat că reorganizarea făcută de fosta guvernare nu a fost însoțită de documente relevante pentru analiza funcțională și corelarea sarcinilor cu obiectivele, și fișele de post ale angajaților.

Toate aceste activități sunt în derulare la viteză maximă pentru a asigura sustenabilitatea sistemului finanțelor publice din Republica Moldova.

Legea privind Rectificarea Bugetului de Stat pentru 2019

În momentul investirii Guvernului Sandu, în iunie 2019, în bugetul de stat exista o insuficiență financiară de circa 4,5 miliarde de lei. Această situație a fost generată de măsurile populiste adoptate de ex-guvernarea democratică în lipsa unor surse sigure de finanțare.

Astfel, fosta conducere a Ministerului Finanțelor planificase, la capitolul venituri pentru anul 2019, pe lângă acumulările din impozite și taxe, granturi din partea Uniunii Europene în valoare de circa 1 miliard 200 milioane lei. Ținând cont de suspendarea relațiilor cu FMI și cu partenerii europeni, aceste surse existau doar pe hârtie și nu puteau intra în buget.

Gaura financiară lăsată de fosta guvernare se datorează și noii legi a salarizării, document care a fost adoptat în grabă, înainte de alegeri, fără a dispune de un registru al angajaților bugetari și cu schimbări majore în Parlament care nu au ținut cont de arhitectura legii și pentru care nu a fost efectuată o evaluare a impactului. Insuficiența de resurse financiare estimată la acel moment era de circa 1 miliard 250 milioane lei.

Pentru a finanța deficitul bugetar, fosta guvernare planificase împrumuturi din partea FMI, UE și Băncii Mondiale în valoare totală de circa 2 miliarde de lei. În condițiile în care finanțarea externă fusese blocată, probabil unica sursă sigură de finanțare erau împrumuturile interne de la bănci, cu costuri mult mai mari.

În aceste condiții, fosta guvernare pregătea rectificarea bugetului pentru anul 2019 și planifica să reducă cheltuielile cu 3,5 miliarde de lei și să majoreze taxa pe valoare adăugată de la 8% la 10% și de la 20% la 22%. Aceste măsuri ar fi afectat grav toate sectoarele economiei naționale.

Pentru a depăși situația creată, noua echipă de conducere a Ministerului Finanțelor, în mod prioritar a inițiat toate măsurile pentru a debloca comunicarea cu partenerii de dezvoltare și reluarea implementării condiționalităților pentru a beneficia de asistență financiară.

Astfel, prin Legea nr. 112 din 04.09.2019 privind Rectificarea Bugetului de Stat pentru anul 2019 nr.303/2018, s-au ajustat principalii indicatori bugetari la partea de venituri, cheltuieli și sold bugetar. Legea respectivă a concluzionat eforturile guvernului Sandu pentru scoaterea din izolare a Republicii Moldova și restabilirea capacității de achitare a salariilor și plăților sociale. După adoptarea Legii privind Rectificarea Bugetului de Stat pentru 2019, Ministerul Finanțelor a reluat activitatea pentru finalizarea Cadrului Bugetar pe Termen Mediu pentru anii 2020-2022 și elaborarea Legii Bugetului de Stat pentru anul 2020.

Bugetul Solidarității pentru 2020

Proiectul bugetului pentru anul 2020 este un buget al Solidarității și înseamnă salarii mai mari pentru majoritatea angajaților bugetari, suport pentru persoanele cu venituri mici pe perioada rece a anului, indemnizații pentru consumul de electricitate, sprijin mai mare pentru veteranii războiului de pe Nistru și mai multă autonomie financiară pentru administrația publică locală. Toate aceste politici au fost elaborate cu calcularea impactului bugetar și în consultări numeroase și largi cu autoritățile publice și societatea civilă, în special cu reprezentanții sindicatelor, patronatelor, autorităților publice locale și organizațiilor neguvernamentale.

Creșteri salariale

Deficitul de cadre calificate și rotația cadrelor a fost problema principală abordată în cadrul consultărilor bugetare cu toate sectoarele. Adoptarea și implementarea Legii nr.270 din 23.11.2018 cu privire la sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar a dus la identificarea unui șir de problemele reale cu care se confruntau angajații din sectorul public. Primul pas în remedierea problemelor este ajustarea prevederilor pentru a soluționa multiplele deficiențe raportate de către autorități din momentul implementării. În plus, Ministerul Finanțelor a optat pentru creșterea

treptată a valorilor de referință pentru majoritatea angajaților din sectorul public, astfel ca în termen mediu să se ajungă la o valoare unică de referință, după cum a și fost intenția inițială a Legii.

Creșterea valorilor de referință: cost total 1 250 milioane lei

- Funcționarii publici și personalul de specialitate din cadrul ministerelor, autorităților publice centrale și locale:
Majorarea valorii de referință cu **10 % (de la 1 500 lei până la 1 650 lei)**
Numărul de beneficiari - **78 745 persoane.**
- Directorii instituțiilor de învățământ, cadre didactice, personal cu cel mai mic nivel de salarizare (tehnicieni, electricieni, muncitori necalificați etc.):
Majorarea valorii de referință cu **9,3% (de la 1 600 lei până la 1 750 lei)**
Numărul de beneficiari - **98 117 persoane.**
- Subofițerii din unele subdiviziuni ale Ministerului Afacerilor Interne, angajații Agenției naționale pentru soluționarea contestațiilor etc:
Majorarea valorii de referință cu **5,83% (de la 1 700 lei până la 1 800 lei)**
Numărul de beneficiari – **5 040 persoane.**

Ajustarea Legii 270/2018 cu privire la sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar

Din momentul adoptării și implementării Legii nr.270/2018, au fost semnalate deficiențe la aplicarea noului sistem de salarizare. Prin inițierea proiectului de modificare a Legii nr.270/2018 se vor corecta unele din cele mai grave greșeli admise de conducerea precedentă.

- Problema: actualmente profesorii, învățătorii și educatorii au diferite clase de salarizare, fapt contestat de angajați pe motiv că în sistemul anterior acești specialiști aveau salarii egale.

Măsura propusă: unificarea claselor de salarizare astfel încât învățătorii și educatorii să aibă salarii egale cu cele ale profesorilor.

Număr de beneficiari: 25 560 persoane.

Costul măsurii: 156.8 milioane lei.

Creșterea medie per persoană: 440 lei (de exemplu un educator începător va avea 5 200 – va avea 5 550 lei; învățator începător 5 530 – 5 550 lei)

- Problema: în instituțiile mici, salariile profesorilor sunt mai mari decât cele ale directorilor adjuncți.

Măsura propusă: Majorarea clasei de salarizare pentru directori și directori adjuncți în cadrul instituțiilor de învățământ.

Numărul de beneficiari - 4 480 persoane.

Costul măsurii: 107 milioane lei.

Creșterea medie per persoană: între 1300 – 2400 lei; directori - între 300 și 1 800 lei (de ex: director adjunct în cel mai mic liceu va avea o creștere de la 7 200 – la 8 800 lei; salariul directorului în cel mai mic liceu va crește de la 8 900 la 9 500 lei).

- Echivalarea claselor de salarizare a funcțiilor echivalente din cadrul Administrației Naționale a Penitenciarelor cu funcțiile din cadrul altor autorități din grupul ocupațional „Ordine publică și securitatea statului”.

Problema: legea are compartimente de reglementare separate pentru structurile Ministerului Afacerilor Interne, Ministerul Apărării, Administrația națională a Penitenciarelor. Respectiv, un specialist de același nivel (ofițer) este remunerat diferit în funcție de domeniul în care activează.

Măsura propusă: Egalarea claselor pentru angajații din sistemul penitenciar cu cei din MAI și Apărare.

Număr de beneficiari: 2 700 persoane.

Costul măsurii: 74 milioane lei.

Creșterea medie per persoană: între 800 – 1 500 lei; (de exemplu salariul șefului Serviciului penitenciar va crește de la 7 400 lei la 9 700 lei)

- Alte măsuri cu impact pentru un număr mai mic de persoane:

Se majorează clasele de salarizare pentru specialiști din domeniul culturii (restauratori, muzeografi, custode fonduri);

Specialiștii din structurile teritoriale ale CNAS vor fi remunerați la o clasă de salarizare echivalentă cu cea a angajaților din consiliile raionale

Politici sociale

Recalcularea pensiilor

Vor fi revizuite perioadele de reexaminare a pensiilor pentru limită de vârstă, eșalonat în raport cu stagiul de cotizare cumulată după realizarea dreptului la pensie pentru limită de vârstă:

- În anul 2020 vor beneficia de recalculare 15 338 persoane, dintre care:
 - 5 555 persoane cu pensiile stabilite până la 1 ianuarie 1999 și cu stagiul de cotizare până la 15 ani.
 - 9 783 persoane cu pensiile stabilite după 1 ianuarie 1999, cu stagiul de cotizare de la 15 ani, de la 12 ani până la 15 ani și de la 10 ani până la 12 ani.

Costul pentru anul 2020 – 94,5 milioane lei.

- În anul 2021 vor beneficia de recalculare suplimentar 15 087 persoane cu stagiul de cotizare de la 7 ani până la 10 ani. Costul pentru 2021 - 438,2 milioane lei.
- În anul 2022 vor beneficia de recalculare suplimentar 16935 persoane cu stagiul de cotizare de la 5 ani până la 7 ani. Costul pentru anul 2022 – 581 milioane lei.

Procesul de reexaminare urmează a fi finalizat în anul 2024. (Conform Legii nr.165/2018 se preconizează finalizarea procesului în anul 2027.)

Programe de protecție socială

În bugetul pe anul 2020 la ramura „Protecția socială” sunt prevăzute următoarele măsuri noi (costul estimativ peste 758 mil. lei):

- **Ajutorul pentru perioada rece a anului:** majorarea cuantumului ajutorului pentru perioada rece a anului **de la 350 la 500 lei** și extinderea numărului de familii beneficiare **de la 170 mii la 300 mii** (prin majorarea multiplicatorului pentru venitul lunar minim garantat de la 1,95 la 2,2 și majorarea scorului indicatorilor de bunăstare cu 2,82 puncte, de la 85,64 la 88,46).
- **Program de susținere a pensionarilor cu venituri mici pentru plata energiei electrice:** Pensionarii cu venit mai mic de 1500 lei vor primi lunar 50 lei pentru plata energiei electrice. Numărul de beneficiari a căror pensie/alocație socială este mai mică decât 1500 lei – 399 926 persoane, din care 334 171 persoane - beneficiari de pensii, 65 755 persoane, beneficiari de alocații sociale;
- **Majorarea alocației pentru veterani:** majorarea alocațiilor lunare de stat (de la 100 de lei, la 300 de lei) pentru participanții la acțiunile de luptă pentru apărarea integrității teritoriale și independenței Republicii Moldova, și participanții la acțiunile de luptă din Afganistan. De acest suport vor beneficia 26 548 persoane, dintre care 20 452 persoane – participanți la acțiunile de luptă pentru apărarea integrității Republicii Moldova și 6 096 persoane – participanți la luptele din Afganistan și alte state.
- **Majorarea cuantumului alocațiilor sociale de stat:**
 - cu 40% pentru persoanele cu dizabilități, de la 323,8 lei la 647,6 lei. Numărul beneficiarilor – 12 537 persoane.
 - cu 30% pentru persoanele vârstnice, de la 215,87 lei la 539,67 lei. Numărul beneficiarilor – 9 008 persoane.
- Instituirea și finanțarea de la bugetul de stat a **Serviciului regional de asistență integrată a copiilor victime/martori ai infracțiunilor.**
- **Majorarea indemnizației pentru tinerii specialiști din domeniul medical și farmaceutic.** În cazul medicilor și farmaciștilor acestea vor crește de la 45 000 lei la 120 000 lei, iar pentru personalul medical și farmaceutic cu studii medii – de la 36 000 lei la 96 000 lei.
- Indexarea, începând cu 1 ianuarie 2020, în raport cu indicele prețului de consum pentru anul precedent, a indemnizației unice la plasament în serviciile de tutelă/curatelă, asistență parentală profesionistă și casă de copii de tip familial.
- Extinderea drepturilor la alocații lunare de stat victimelor reabilite ale represiunilor politice.

Autonomia financiara a autorităților locale

Sporirea autonomiei financiare a autorităților locale este una din prioritățile guvernului Sandu. Ministerul Finanțelor a organizat și desfășurat mai multe discuții publice și a analizat diferite scenarii în acest sens care s-au finalizat cu elaborarea următoarelor amendamente promovate de Guvern:

- majorarea cotei defalcărilor de la 75% la 100% din impozitul pe venit al persoanelor fizice pentru bugetele locale nivel I;

- majorarea cotei defalcărilor de la 20% la 50% din impozitul pe venit al persoanelor fizice pentru bugetele orașelor-reședință de raion;
- majorarea cotei defalcărilor de la 35% la 50% din impozitul pe venit al persoanelor fizice pentru bugetele municipiilor-reședință de raion;
- majorarea cotei defalcărilor de la 45% la 50% din impozitul pe venit al persoanelor fizice pentru bugetul municipal Bălți;
- păstrarea defalcărilor din impozitul pe venit al persoanelor fizice de 25% la bugetele raionale;
- stabilirea unei cote-părți din impozitul pe venitul obținut din activitatea de întreprinzător cu care se va majora Fondul de susținere financiară a Unităților Administrativ Teritoriale (10% din încasări).

Activități asistență externă

Deblocarea asistenței acordate de partenerii externi de dezvoltare a fost una dintre prioritățile Guvernului. Astfel, în perioada 8 iunie - 11 noiembrie 2019, bugetul țării a fost susținut cu peste 83 milioane euro și peste 27 milioane dolari SUA sau echivalentul a peste 2.1 miliarde lei din partea donatorilor străini. Aceste mijloace au fost direcționate pentru implementarea proiectelor în domeniul educației, reforma poliției, agricultură și dezvoltare rurală etc. Ministerul Finanțelor a întreprins măsuri ferme pentru mobilizarea asistenței externe și creșterea capacității de absorbție a proiectelor.

- Au fost organizate și coordonate acțiunile asumate în Programul de asistență macrofinanciară cu UE precondiție pentru tranșa II. Datorită reformelor implementate pe parcursul a 5 luni, bugetul țării urmează să primească în luna decembrie alte 30 milioane euro sub formă de suport bugetar.
- A fost definitivat proiectul cu valoare de 28 milioane euro privind sporirea accesului fermierilor la mașini și echipamente agricole, propus spre finanțare Guvernului Japoniei. Proiectul a fost discutat și agreeat cu misiunea JICA la sfârșitul lunii septembrie 2019.
- Au fost organizate un șir de ședințe de lucru atât cu autoritățile publice, cât și cu misiunea Băncii Mondiale privind definitivarea și negocierea matricei de politici pentru un nou Program de suport bugetar în valoare de 40 milioane dolari SUA. Negocierile sunt la faza finală, astfel permițând debursarea mijloacelor în cadrul Programului după luna martie 2020.
- În vederea transparentizării, creșterii eficienței asistenței oferite de partenerii externi și racordarea acestora la prioritățile de dezvoltare ale țării au fost constituite platforme consultative, atât la nivel național, cât și la nivel local. Astfel, a fost organizată prima ședință la nivel înalt a Consiliului Comun de Parteneriat și constituirea consiliilor sectoriale în domeniul asistenței externe la nivelul autorității publice cu participarea donatorilor activi în sector și a societății civile.
- A fost definitivat proiectul de sporire a accesului la finanțare pentru fermierii mici și mijlocii în valoare de 27 milioane dolari SUA și prezentat IFAD spre finanțare. Proiectul va veni cu linii de finanțare pentru sub-proiecte de acces la sistemele de irigare pentru fermierii mici și mijlocii și reabilitarea infrastructurii de acces către terenurile agricole (drumuri, poduri etc.). De asemenea, proiectul prevede încurajarea constituirii grupurilor de producători agricoli

prin finanțarea sub-proiectelor de creare a infrastructurii de realizarea producției agricole. Și, nu în ultimul rând, proiectul prevede co-finanțare sub formă de grant pentru persoanele care lansează în afaceri în agricultură, cu implicarea fondului de garantare a creditelor.

- În vederea sporirii gradului de absorbție a fondurilor externe, a fost elaborat conceptul de proiect privind crearea Unității de Performanță a Proiectelor. Documentul a fost prezentat partenerilor externi spre finanțare. Unitatea urmează să se focalizeze pe proiectele majore de investiții cu acordarea suportului tehnic și metodologic autorităților publice pentru asigurarea rezultatelor preconizate.
- Totodată, au fost demarate activități privind identificarea și demararea proiectului TEKWILL la nivel regional. Proiectul urmează a fi finanțat de UE, Suedia și alți parteneri de dezvoltare. Astfel, proiectul va sprijini aproximativ 70 000 de beneficiari doar anul viitor și va contribui la asigurarea transparenței, digitalizării, educației de calitate și creșterii economice în mai multe regiuni ale țării.
- A fost coordonat procesul de negocieri pentru proiectul privind gestionarea deșeurilor solide. Proiectul are o valoare de 100 milioane euro, iar o prima tranșă în mărime de 25 milioane euro a fost deja contractată pentru reabilitarea depozitelor de deșuri, închiderea depozitelor temporare/nea autorizate, instalarea liniilor de sortare etc., la nivelul întregii țări.
- A fost inițiat procesul de consultări cu Uniunea Europeană și țările partenere pentru definitivarea noului Program transnațional de asistență pentru țările bazinului Dunării.
- A fost inițiat și coordonat în cooperare cu experții FMI exercițiul de evaluare a sistemului național de management a investițiilor publice cu generarea unui set de recomandări privind eficiența și eficacitatea sistemului național de management și agreeți pașii pentru îmbunătățire.
- A fost asigurată coordonarea procesului de semnare a contractelor de grant pentru 4 proiecte mari de infrastructură, în valoare de 24,2 milioane euro, finanțate de către UE prin Programul Operațional Comun România-Republica Moldova 2014-2020 în reabilitarea și dotarea birourilor vamale din zona de graniță cu România de la Leușeni, Sculeni, Giurgiulești; reconstrucția infrastructurii de operare SMURD; infrastructura de comunicații, cooperarea regională pentru prevenirea și combaterea criminalității transfrontaliere.
- A fost asigurată elaborarea portofoliului proiectelor de investiții capitale în număr de 70 obiecte care vor fi finanțate din bugetul de stat în anul 2020 în sumă de 3 117,1 mii lei.
- A fost întreprinse acțiuni procedurale privind negocierea și contractarea a 68.75 milioane de euro de la Uniunea Europeană pentru implementarea reformelor în justiție, măsurilor de consolidare la frontieră, susținerea politicilor în vederea implementării acordului de asociere, susținerea regiunilor focale cu extindere în toată țara prin proiecte de modernizare a infrastructurii la nivel de comunități: faza pilot Start-up Cahul și Ungheni pentru reabilitarea sistemelor de apă și canalizare, infrastructura IT și educație, sprijin întreprinderilor mici și mijlocii și celor care se lansează în afaceri.
- A fost inițiat procesul de evaluare a implementării portofoliului de asistență și inițiate consultările pentru identificarea priorităților de asistență a noii Strategii de asistență pe țară cu Republica Austria.
- A fost definitivată matricea de politici privind lansarea Programului de suport bugetar în domeniul modernizării și reformării trupelor de carabinieri finanțat de Uniunea Europeană, în mărime de 8 milioane euro.

- A fost generată o listă de propuneri de proiecte investiționale de asistență externă în mărime de peste 100 milioane euro și expediată părții române. Propunerile de proiecte vizează îmbunătățirea infrastructurii grădinițelor, blocurilor sanitare în școli, construcția unei stații de epurare în Soroca, curățarea și crearea infrastructurii asociate râului Bâc, procurarea de echipamente de diagnosticare medicală a copiilor pentru regiunea de nord și sud a țării, reabilitarea obiectelor de menire culturală. În total au fost înaintate 25 proiecte.
- Au fost organizate un șir de consultări atât cu partenerii de dezvoltare, cât și cu autoritățile publice naționale privind deblocarea/relansarea tuturor proiectelor investiționale implementate cu suportul Băncii Mondiale, Băncii Europene pentru Reconstrucție și Dezvoltare, Băncii Europene de Investiții, Uniunii Europene și altor parteneri de dezvoltare în domenii precum securitatea și eficiența energetică, infrastructura rutieră națională și locală, agricultură, dezvoltare regională, educație, sănătate, justiție etc.
- Au fost organizate consultări și definitive proiecte în vederea direcționării finanțării adiționale recepționate de la Statele Unite ale Americii, în mărime de peste 28 milioane dolari SUA pentru implementarea reformelor în domeniul guvernării democratice, creșterea investițiilor și exportului în sectoarele-cheie ale țării.
- Au fost lansate consultările cu Banca de Dezvoltare a Consiliului Europei și cu Banca Europeană de Investiții privind definitivarea proiectului de construcție a locuințelor sociale, în mărime de 40 milioane euro. Proiectul prevede reabilitarea/construcția azilurilor de bătrâni, construcția locuințelor/căminelor pentru tinerii specialiști. De asemenea proiectul prevede și extinderea construcțiilor de locuințe pentru pături social vulnerabile în regiunile țării.
- Au fost lansate consultările cu Banca de Dezvoltare a Consiliului Europei și cu Banca Europeană de Investiții privind definitivarea proiectului de construcție a 2 spitale regionale în or. Cahul și or. Bălți. Valoarea proiectului se ridică la peste 300 milioane euro. Acesta prevede construcția și dotarea cu echipamente și utilaje de ultima generație în ce privește prevenirea, diagnosticul și tratamentul maladiilor, săli de operații, maternități etc.
- Au fost lansate consultările cu Banca Europeană de Investiții și Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare privind definitivarea proiectului de eficiența energetică a clădirilor publice în mărime de peste 80 milioane euro. Proiectul prevede reabilitarea/eficientizarea peste 1 milion de metri pătrați – suprafețe din blocuri de spitale, școli și grădinițe publice. Acțiunea va genera economii de energie în mărime de 136 (GWh).

Politica Fiscală și Vamală

Politica fiscală și vamală a fost orientată inițial pe realizarea unui șir de acțiuni în contextul Memorandumului de Înțelegere cu FMI, axat pe revizuirea unor facilități fiscale cu impact discutabil și mobilizarea veniturilor adiționale la buget. Pentru a asigura previzibilitate în aplicarea politicii fiscale, a fost negociată aplicarea măsurilor fiscale începând din 1 ianuarie 2020, iar în contextul elaborării Cadrului Bugetar pe Termen Mediu au fost pe larg consultate propunerile Ministerului Finanțelor pe termen mediu.

- Realizarea Memorandumului de înțelegere cu FMI:

- Anularea magazinelor duty-free în regiunea transnistreană; anularea dreptului de comercializare a produselor petroliere în zona de control vamal; revizuirea facilităților fiscale și vamale acordate la importul și comercializarea mărfurilor în regim duty-free (Legea nr.85/2019 pentru abrogarea unor articole din Codul vamal al Republicii Moldova nr.1149/2000; Legea nr.119/2019 pentru modificarea unor acte legislative).
- Anularea scutirilor la impozitul pe venitul obținut sub formă de câștiguri din loterii și pariuri sportive pentru sumele ce depășesc 240 lei; eliminarea scutirilor de TVA la mărfurile importate prin parteneriate public-privat (Legea nr.115/2019 pentru modificarea Codului fiscal nr.1163/1997).
- Revizuirea modalității de accizare a produselor de tutun (produsele de tutun tăiat fin și produsele din tutun de tip „încălzire, nu ardere”, unificarea cotelor pentru țigăretele cu filtru și cele fără filtru) (Legea nr.97/2019 pentru modificarea unor acte legislative).
- Modificarea Legii privind declararea voluntară și stimularea fiscală, adoptată în anul 2018, pentru a elimina prevederea, conform căreia Serviciul Fiscal de Stat nu are dreptul să efectueze controale pentru perioade fiscale de până la 1 ianuarie 2018.
- Extinderea bazei de impozitare a câștigurilor de capital la 100 procente pentru persoanele juridice și 50 la sută pentru persoanele fizice;
- Majorarea de la 10 la 20 la sută a cotei reduse a TVA pentru sectorul HORECA;
- Eliminarea scutirii personale pentru veniturile anuale de peste 360 mii lei;
- Aplicarea contribuțiilor sociale pentru tichetele de masă acordate de patroni;
- Consolidarea taxelor ecologice;
- Reducerea pragului neimpozabil la procurarea mărfurilor de peste hotare prin colet - de la 300 la 200 euro;
- Eliminarea prevederilor privind deducerea sumei de până la 500.000 lei la aplicarea metodei de evaluare indirectă a veniturii impozabil estimat;
- Ajustarea cadrului normativ la noile modificări ale Legii nr.172/2014 privind aprobarea Nomenclaturii combinate a mărfurilor (Hotărârea Guvernului cu privire la modificarea unor hotărâri ale Guvernului nr.493 din 23.10.2019; Hotărârea Guvernului pentru aprobarea proiectului de lege privind modificarea unor acte normative nr.492 din 23.10.2019).

Etapa finală de adoptare de către Guvern

- Hotărârea Guvernului cu privire la aprobarea Conceptului tehnic al Sistemului Informațional Automatizat „Monitorizarea Electronică a Vânzărilor” – reglementează implementarea sistemului informațional automatizat „Monitorizarea electronică a vânzărilor” are drept scop creșterea eficienței administrării fiscale.
- Hotărârea Guvernului pentru modificarea Hotărârii Guvernului nr.974/2016 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la modul de declarare a valorii în vamă a mărfurilor urmărește perfecționarea mecanismului de determinare a valorii în vamă.

Măsuri la etapa de consultări publice

- Proiectul obiectivelor politicii-fiscale pentru anul 2020 are scopul de a stimula creșterea economică; consolidarea capacității financiare a autorităților locale; consolidarea veniturilor bugetare și redistribuirea venitului național.
- Noul Cod vamal prevede facilitarea comerțului prin implementarea procedurilor vamale simplificate și conform practicii statelor membre ale Uniunii Europene; armonizarea cadrului legislativ național vamal la standardele europene ale legislației vamale; modernizarea sistemului de reglementare a legislației vamale și introducerea bazei legale pentru utilizarea tehnicilor și metodelor noi de control vamal; liberalizarea unor reguli de vămuire a mărfurilor; unificarea mai multor prevederi legale, care actualmente se conțin în mai multe acte legislative și normative, fiind simplificată semnificativ legislația vamală națională.
- Hotărârea Guvernului privind aprobarea Regulamentului privind evidența și calcularea amortizării mijloacelor fixe în scopuri fiscale – pentru simplificarea evidenței mijloacelor fixe în scopuri fiscale prin revizuirea modalității de evidență și calculare a amortizării mijloacelor fixe.
- Hotărârea Guvernului privind aprobarea Catalogului mijloacelor fixe și imobilizărilor necorporale – pentru actualizarea Catalogului mijloacelor fixe în vederea aducerii acestuia în concordanță cu realitățile economice.

Organizarea concursului pentru funcția de director al Serviciului Vamal

Lansarea concursului pentru alegerea directorului Serviciului Vamal a fost precedată de elaborarea de către Ministerul Finanțelor a Regulamentului de concurs. Documentul a fost aprobat final după o serie de consultări publice. Concursul a fost lansat la 3 septembrie 2019 și s-a finalizat pe data de 31 octombrie. La etapa finală au fost admiși 2 candidați, dar niciunul nu a obținut media necesară pentru a accede la funcție.

Având în vedere prevederile regulamentului și importanța funcției de director al Serviciului Vamal, comisia de concurs a decis ca acest concurs să fie organizat din nou.

Politici de reglementare a achizițiilor publice

Ținând cont de capacitățile limitate în domeniul achizițiilor publice în cadrul Ministerului Finanțelor, activitatea în acest domeniu s-a axat pe colaborarea cu partenerii externi, în special Uniunea Europeană, Banca Europeană de Investiții și Dezvoltare, Programul SIGMA, Banca Mondială, pentru evaluarea funcționalității programului de achiziții M-Tender și elaborarea viziunii pentru perfecționarea legislației și ajustarea sistemului de achiziții electronice la aceasta. La începutul lui noiembrie a demarat proiectul Uniunii Europene care va acorda suport Ministerului Finanțelor în dezvoltarea sistemului electronic de achiziții.

- A fost emis Ordinul Ministrului nr. 105 din 29 iulie 2019 prin care a fost anulată decizia din 2017 conform căreia statul favoriza doar trei companii pentru servicii de pază în concursurile de achiziții publice.
- În perioada de referință, echipa Ministerului Finanțelor a definitivat proiectul legii privind achizițiile publice în domeniul utilităților. Acesta a fost elaborat în contextul angajamentelor

reflectate în capitolul 8 al Acordului de Asociere RM-UE, unde Republica Moldova urmează să ajusteze legislația națională la directiva 25/2014 din 26 februarie 2014 a Parlamentului European și a Consiliului privind achizițiile efectuate de entitățile care își desfășoară activitatea în domeniul utilităților.

- Au fost propuse modificări ale cadrului normativ pentru excluderea premiselor de fraudare și trucare a licitațiilor publice în domeniul IT (soluțiilor hardware și software). Astfel, toate caietele de sarcini în acest domeniu vor fi supuse unei expertize pentru a fi evaluată oportunitatea lansării achiziției.
- A fost revizuit mecanismul de includere în lista de interdicție a operatorilor economici care nu își îndeplinesc obligațiile contractuale față de stat. Astfel în lista de interdicție urmează a fi incluși și asociații (fondatorii), conducătorii acestora, precum și companiile nou create/conduse de către aceștia.

Analiza și Reglementarea Activelor Statului

- Cooperare activă cu Agenția Proprietății Publice pentru delegarea membrilor în componența revăzută a consiliilor de administrare și cenzori a întreprinderilor de stat și a societăților comerciale cu capital integral sau majoritar de stat.
- Avizarea politicilor în domeniul reglementării activelor statului (inclusiv privind transmiterea patrimoniului, reorganizarea entităților cu capital de stat/ parteneriatele public-private etc., examinarea inițiativei legislative nr. 85 din 20.06.2019 aferentă modificării Legii nr. 246/2017 privind administrarea și deetatizarea proprietății publice și elaborarea propunerilor alternative de fortificare a cadrului legal de administrare a întreprinderilor de stat/ municipale etc.).
- Analiza riscurilor fiscale generate de entitățile economice cu proprietate publică în contextul elaborării proiectului legii bugetare anuale.
- Elaborarea reglementărilor pentru quantumul minim al chiriei bunurilor aflate în proprietate publică, prin elaborarea corespunzătoare a anexei la proiectul Legii bugetului de stat pentru anul 2020, inclusiv inițierea revizuirii cadrului legal privind modul de calcul al chiriei bunurilor în proprietate publică; identificarea soluțiilor de depășire a neconcordanței cadrului legal în ceea ce privește instituirea dreptului de suprafață asupra terenurilor proprietate de stat/ locală.

Reglementarea sectorului financiar

- Consolidarea cadrului legal de emitere a valorilor mobiliare de stat și garanțiilor de stat prin neadmiterea implicării acestora în garantarea creditelor de urgență acordate de Banca Națională a Moldovei.

Prin Legea nr.114 din 05 august 2019, au fost efectuate modificări ale legislației în vederea neadmiterii implicării resurselor bugetare în garantarea creditelor de urgență acordate de Banca Națională a Moldovei băncilor care se confruntă cu probleme de lichiditate.

Modificările respective au scopul:

- de a evita implicarea resurselor bugetare în redresarea situației financiare a unor bănci comerciale;
 - de a nu admite implicarea statului în calitate de garant a creditelor luate de către bănci de la BNM respectiv, eșecurile unei bănci nu vor mai fi puse pe umerii bugetului de stat ca în cazul celor 3 bănci falimentate (Banca de Economii, Banca Socială, Unibank).
- Modificarea legislației în vederea prevenirii riscurilor financiare din sectorul de creditare nebancaară.

În contextul dezvoltării rapide a sectorului de creditare nebancaară, în lipsa unui cadru de reglementare prudentială, suntem în proces de avizare a unui proiect de Lege ce vine să apere interesele cetățenilor în procesul de creditare nebancaară prin:

 - reducerea gradului de supra-îndatorare a populației;
 - interzicerea impunerii populației unor costuri suplimentare ce vor crește în mod exagerat obligațiile de plată a cetățenilor;
 - interzicerea acordării unor credite noi pe perioada derulării unor credite deja existente;
 - creșterea sancțiunilor aplicate organizațiilor de creditare nebancaară pentru nerespectarea legislației.

Proiectul urmează a fi aprobat de către Guvern și prezentat Parlamentului pentru adoptare.

Gestionarea datoriei publice

- Realizarea operațiunilor de conversiune a împrumutului extern cu Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare (BERD) de la valută dolar SUA la valuta Euro: modificând-se rata dobânzii variabilă de la LIBOR6m+1% la EURIBOR6m+1 – cea din urmă fiind la moment semnificativ mai redusă. Prin urmare, modificarea invocată ar genera economii la bugetul de stat la categoria de cheltuieli ce țin de serviciul datoriei de stat externe, pentru un an bugetar, doar pentru soldul datoriei menționat, în sumă de aproximativ. **2,2 milioane lei.**
- A fost elaborat proiectul Programului „Managementul datoriei de stat pe termen mediu (2020-2022)”. Documentul urmează a fi coordonat cu direcțiile din cadrul Ministerului Finanțelor, instituțiile interesate și prezentat Guvernului pentru aprobare.
- Au fost elaborate și semnate 5 Contracte adiționale cu beneficiari în cadrul Proiectului construcția locuințelor sociale, faza II, și un Contract adițional în cadrul Programului Livada Moldovei.
- Au fost elaborate și semnate 2 Amendamente la Contractele de recreditare în cadrul Proiectului construcția locuințelor sociale, faza II, privind majorarea sumei împrumutului și un Amendament la Contractul de recreditare încheiat cu S.A. Termoelectrica privind convertirea valutei împrumutului din dolari SUA în euro.
- De comun cu partenerii de dezvoltare a fost lărgit considerabil accesul la fondurile externe pentru finanțarea sectorului real prin evaluarea și acceptarea debursărilor noi unor bănci locale mari, care au reușit cu succes restructurarea ărilor activității lor și care preiau toate riscurile legate de recreditare.
- Au fost dezvoltate și propuse spre implementare condiții noi de finanțare a sectorului real prin aplicarea pârghiilor ratelor fixe favorabile de recreditare, astfel urmărindu-se scopul de transferare a avantajelor fondurilor europene pentru dezvoltare către beneficiarii finali de resurse.

Reglementarea contabilității și auditului în sectorul corporativ

- Elaborarea și aprobarea mai multor acte normative de reglementare: modificări la Planul general de conturi contabile (OMF 100 din 28.06.2019); componenței nominale a Consiliului de contabilitate și raportare financiară de pe lângă Ministerul Finanțelor (OMF 101 din 28.06.2019); modificărilor la Indicațiile metodice privind particularitățile contabilității în ONG-uri (OMF 135 din 15.10.2019); modificări la Indicațiile metodice privind modul de asigurare a riscului de audit (OMF 137 din 18.10.2019); indicații metodice privind contabilitatea în cabinetele individuale ale medicilor de familie; elaborarea Ghidului metodologic de întocmire și prezentare a situațiilor financiare.
- Au fost semnalate mai multe nereguli în activitatea Consiliilor/Comitetelor/Comisiilor care reglementează contabilitatea și auditul în sectorul corporativ ceea ce a determinat inițierea analizelor și consultărilor pentru a exclude dublările și utilizarea ineficientă a resurselor publice.

Politici în domeniul controlului financiar public intern

- Au fost organizate mai multe activități de instruire în domeniul controlului financiar public intern. Cu suportul proiectului Twinning „Suport pentru dezvoltarea unui mediu eficient de control și audit în intern în sectorul public din Republica Moldova” s-au desfășurat instruirile pentru nivelul de conducere din cadrul autorităților publice centrale: la cele 15 instruirii au participat 300 de persoane. Totodată, au fost organizate conferințe în domeniul controlului financiar public intern pentru stabilirea direcțiilor de dezvoltare a controlului financiar public intern și auditului intern în sectorul public.
- În perioada august – noiembrie 2019, cu sprijinul Ministerului Finanțelor al Letoniei, a fost implementat proiectul de cooperare „Dezvoltarea sistemelor eficiente de control intern și audit intern în Republica Moldova”, în cadrul căruia au fost dezvoltate metodologii privind auditul tehnologiilor informaționale și auditul performanței.